

Omgaan met elkaar

Week tegen pesten

Alle konijnen hebben twee lange oren.

Die had Rikki ook, alleen ... Rikki's oren waren anders.

Konijnenoren horen mooi rechtop te staan, allebei! En het rechteroor van Rikki hing.

'Hangoor!' riepen de konijnen. 'Slapoor! Zet je oor rechtop, net zoals wij.'

De Nederlandse week tegen pesten is elk jaar aan het begin van het schooljaar.

Dit pakket biedt suggesties om met kleuters, aan de hand van het boek 'Rikki',
in te gaan op het thema 'omgaan met elkaar'.

Het pakket is ook buiten de 'Week tegen pesten' te gebruiken.

Door: Anke van Boxmeer en Els van Dijck

Colofon

Auteurs:

Anke van Boxmeer en Els van Dijk

Illustratoren:

Kleuteruniversiteit logo en iconen: Ruth Wielockx

Teksten en illustraties uit het boek: Rikki, Guido van Genechten, Clavis Uitgeverij

Overige illustraties: Shutterstock, MyCuteGraphics, Scrappin Doodles

Illustraties en teksten uit de boeken zijn gebruikt met uitdrukkelijke toestemming van oorspronkelijke auteurs, illustratoren en uitgeverij.

Redactie:

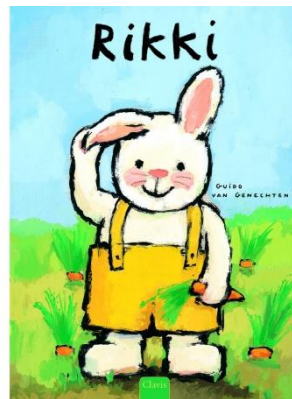
Sanne Ramakers

Vormgeving en realisatie:

Kleuteruniversiteit

Disclaimer:

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm, publicatie op internet, of op welke wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van de uitgever of auteur.

Van de auteurs

Je hebt net het pakket 'Omgaan met elkaar' aangeschaft op Kleuteruniversiteit.

Dit pakket is zeer geschikt om tijdens de Week tegen pesten te gebruiken, maar kan natuurlijk ook op elk ander moment van het jaar ingezet worden.

Je hoort er veel over, in de media en ook op school ... pesten. Pesten is iets wat we allemaal niet willen. We streven naar een groep met een fijne sfeer, waar niemand buiten valt. Toch wordt er ook in kleutergroepen al gepest, zo blijkt uit onderzoek. Maar, in hoeverre zal een kleuter bewust pesten? Vaak zal het gaan om onbewust gedrag, dat een reactie bij een ander oproept. Het is belangrijk om met jonge kinderen in gesprek te gaan en hen het juiste voorbeeld te geven van hoe wij met elkaar om willen gaan.

Dit pakket geeft handreikingen voor kringgesprekken, groepsvormende spelletjes en een creatieve opdracht die bij zullen dragen aan een positief groepsklimaat.

Tijdens de activiteiten komen de volgende thema's aan de orde:

Les

Pesten is niet cool!

Wij horen BIJ elkaar

Verdrietig & blij

Ik kan het niet

Blind vertrouwen

Dat heb je goed gedaan!

Samen sterk

Anders & toch hetzelfde

Samen spelen

Vriendschap

Thema

Pesten

Versterken van het groepsgevoel

Gevoelens van jezelf en anderen

Omgaan met een 'handicap'

Vertrouwen op de ander

Complimenten geven en ontvangen

Versterken van het groepsgevoel

Versterken van het groepsgevoel

Samenwerken en –spelen

Samenwerken en –spelen

Pesten is niet cool!

Benodigdheden: boek 'Rikki', handpop

Vorbereiding: -

Inleiding

Kom met een handpop de kring in. De handpop roept allemaal nare dingen tegen jou, zoals: Wat heb je een raar shirt aan! Flapoor! Wat heb je een lelijke bril op! Platvoet!

Reageer verdrietig op de opmerkingen van de handpop en vertel dat Rikki ook iets meemaakte wat niet fijn was. Laat het boek 'Rikki' zien.

Kern

Lees het boek 'Rikki' aan de kinderen voor en stel na afloop vragen over het verhaal.

Suggesties:

- Wat is er anders aan Rikki?
- Wat riepen de andere konijnen tegen Rikki?
- Hoe vond Rikki dat?
- Wat bedacht Rikki om twee rechte oren te krijgen?
- Hoe reageerden de andere konijnen daar op?
- Wat zei de dokter over Rikki's oren?
- Hoe komt het dat Rikki uiteindelijk blij is met zijn nieuwe oren?

Houd met de kinderen een gesprek over uitlachen en pesten.

Suggesties:

- Moet jij wel eens om iemand lachen? Waar moet je om lachen?
- Lachen kinderen wel eens om jou? Waarom lachen ze dan?
- Wat gebeurt er als iemand je uitlacht?
- Hoe voel je je als kinderen je uitlachen?
- Wat doe je als kinderen nare dingen tegen je zeggen?

Afsluiting

Vertel de kinderen dat de handpop geschrokken is van jouw reactie op zijn opmerking. Hij wil het graag goed maken en vraagt hierbij de hulp van de kinderen. Laat de kinderen aardige opmerkingen bedenken.

Wij horen BIJ elkaar

Benodigdheden: Engels karton, stift

Vorbereiding: -

Er bestaan dikke konijnen en dunne konijnen, lange konijnen en korte konijnen, slimme konijnen en domme konijnen, schone konijnen en vieze konijnen, brave konijnen en stoute konijnen, meisjes-konijnen en jongens-konijnen. En allemaal hebben ze twee lange oren. Ze horen bij elkaar.

Maak met de kinderen een groepswork. Alle kinderen knutselen of kleuren een Bij die je op een Engels karton plakt. De bijen zullen allemaal anders zijn, maar toch hetzelfde! Schrijf op het werk de tekst 'Wij horen BIJ elkaar!' en geef het een mooie plek in de klas.

Bijtjes met propjes

Benodigdheden: bijlage I: bij, vloeipapier in de kleuren geel en zwart

Vorbereiding: Knip vierkantjes uit het vloeipapier.

De kinderen maken propjes van het vloeipapier en plakken de kleuren om en om op de bij: een rij geel, een rij zwart, een rij geel enzovoorts.

Bijtjes van wc-rol

Benodigdheden: wc-rollen, gele vouwblaadjes, zwarte, dunne stroken papier, zwart chenille draad, kleine, ronde plakfiguurtjes

De kinderen krijgen een wc-rol en plakken hier een geel vouwblaadje omheen. Daarna verdelen ze de zwarte stroken over de rol en plakken deze vast. De bijtjes krijgen twee ogen en voelsprietten.

Suggestie: Geef de kinderen een wc-rol en laat ze hier met hun fantasie een bij van maken. Zo worden alle bijtjes anders.

Kleurige bijtjes

Benodigdheden: stevig wit papier, zwarte wasco, waterverf

De kinderen tekenen met wasco een bij en verven deze met waterverf.

Kleurplaat van een bij

Benodigdheden: bijlage I: bij, kleurpotloden / stiften

De kinderen kleuren de bij in.

Verdrietig & blij

Benodigheden: bijlage 2: emoties, instrumentale muziek
Vorbereiding: Hang de vier emoties in de speelzaal,
een eindje uit elkaar, op.

Inleiding

Rikki probeert van alles om zijn oor recht te krijgen, maar niets helpt. 'Ik snij dat stomme rotoor er nog af!' roept Rikki kwaad tegen de bomen in het bos. 'En die stomme rotkonijnen wil ik ook nooit meer zien.'

Vraag de kinderen hoe Rikki zich voelt en beeld de emotie samen uit. Vertel dat je je ook blij, verdrietig of bang kunt voelen en beeld al deze emoties uit.

Kern

Ga met de kinderen naar de speelzaal. Wijs de afbeeldingen aan en vertel hoe Rikki zich op elke afbeelding voelt. De kinderen zoeken een plekje in de zaal. Schets een situatie en geef de kinderen de opdracht naar de emotie te lopen die zij vinden dat hier bij past.

Suggesties:

- Je brengt de krant naar de burens en ineens komt de hond op je af.
- Je staat bij een hoog klimrek en de juf / meester zegt dat je omhoog moet klimmen.
- Je hebt een mooi bouwwerk gemaakt en er komt een jongen langs die hem omtrapt.
- Je loopt door een grote winkel en bent je papa en mama kwijt.
- Je hebt buiten een mier gevonden en je vriendje komt kijken. Hij stapt er met zijn voet op.
- Je mag twee nachties bij opa en oma gaan logeren.
- Je komt thuis en je cavia ligt dood in zijn hok.
- Je krijgt een uitnodiging voor een verjaardagsfeest.

Vraag na elke situatie aan enkele kinderen waarom ze de emotie waar ze bij staan gekozen hebben. Alle keuzes zijn goed!

Afsluiting

Zet een muziekfragment op en geef de kinderen de opdracht de emotie die ze voelen te laten zien. Ze mogen hierbij door de speelzaal lopen, stampen, springen, huppelen enzovoorts.

Ik kan het niet!

Benodigdheden: bijlage 3: apen, teldopjes

Vorbereiding: -

Inleiding

Twee rechte oren. Rikki wilde niets liever, maar hoe?

Vraag de kinderen of er iets is dat zij graag willen doen, maar niet kunnen.

Geef zelf een voorbeeld, zoals: 'Ik zou wel een reuzenrad willen bouwen met de K'nex, maar dat kan ik niet'.

Kern

Laat de afbeeldingen van de drie apen zien en vraag de kinderen wat elke aap niet kan. Een aap kan niet goed horen, een andere aap kan niet goed zien en de laatste aap kan niet goed praten.

Geef alle kinderen een teldopje. Schets enkele situaties en laat de kinderen bij elke situatie een dopje leggen op de bijbehorende aap. Laat de kinderen vertellen waarom ze deze aap gekozen hebben.

Suggesties:

- Welke aap kan niet naar muziek op de iPod luisteren?
- Welke aap kan geen Sesamstraat kijken?
- Welke aap kan geen spelletje op de tablet spelen?
- Welke aap kan geen leuke grap vertellen?
- Welke aap kan jouw naam niet roepen?
- Welke aap weet niet dat er een ziekenauto aankomt?

Afsluiting

Ga met de kinderen naar buiten. Vertel de kinderen dat een kind de tikker is. Als dit kind jou tikt, moet je goed opletten waar hij jou aanraakte. Op deze plek moet je je hand houden en met deze 'handicap' moet je een ander kind gaan tikken. Als dit lukt, ben jij geen tikker meer en krijgt de nieuwe tikker een 'handicap'.

Vraag de kinderen na afloop hoe ze het tikspel op deze manier hebben ervaren.

Blind vertrouwen

Benodigdheden: materiaal om een parcours uit te zetten, blinddoeken

Vorbereiding: Zet in de speelzaal in elke hoek een 'parcours' uit.

Inleiding

'Misschien moet ik wel naar de dokter,' snikt Rikki. De dokter onderzoekt Rikki's oor van binnen en van buiten. Alle resultaten schrijft hij op. 'Er is niks mis met dat oor van jou,' zegt hij. Het mist wat stevigheid, maar horen doe het als de beste. Rikki krijgt vertrouwen van de dokter en loopt blij naar huis.

Nadat Rikki bij de dokter is geweest, durft hij weer naar zijn vrienden te gaan. Vraag de kinderen wat zij wel en niet alleen durven.

Kern

Ga met de kinderen naar de speelzaal. Verdeel de groep in vier groepjes. Elk groepje gaat bij een 'parcours' zitten. Van elk groepje krijgt één kind een blinddoek om. Een ander kind leidt dit kind door het parcours door hem een hand te geven. Daarna wordt het volgende kind geblinddoekt.

Suggesties voor het parcours:

- over een bank lopen
- tussen twee banken door lopen
- onder een tafel door kruipen
- om pionnen heen slompen
- door een kruptunnel kruipen

Afsluiting

Vraag de kinderen hoe ze het vonden om geblinddoekt door het parcours te lopen en hoe ze het vonden om te begeleiden.

Suggesties:

- Waarmee hielp degene die jou begeleidde?
- Hoe hielp jij het kind dat geblinddoekt was?
- Hoe zorgde je ervoor dat het geblinddoekte kind nergens tegenaan botste?
- Was je bang toen je geblinddoekt was?
- Vond je het leuk om zonder iets te zien door het parcours te gaan?

Dat heb je goed gedaan!

complimenten geven

Benodigdheden: bijlage 4: versjes, diamant (glassteen)

Vorbereiding: -

Inleiding

'Hoi, Rikki,' zei het grootste konijn. 'Leuk dat je terug bent. Het was zo saai zonder jou!'

Pak de diamant en geef hem aan een kind terwijl je dat kind een compliment geeft. Vertel de kinderen dat een compliment iets aardigs is wat je tegen iemand zegt. Vraag het kind dat de diamant heeft hoe het voelt als er iets aardigs tegen je gezegd wordt.

Kern

Vraag het kind dat de diamant heeft of hij ook iets aardigs tegen een klasgenoot kan zeggen. Het kind geeft de diamant aan dit kind en geeft hier een compliment bij. Vraag de kinderen wie er ook een compliment voor een ander heeft en laat de diamant de klas rond gaan.

Geef de kinderen die nog geen compliment ontvangen hebben zelf een compliment, zodat alle kinderen aan bod komen.

Afsluiting

Steek je duim naar de kinderen op en vraag de kinderen wat dit betekent. Vertel dat je trots bent op de groep, omdat ze elkaar zo goed complimenten gegeven hebben.

Vertel enkele versjes en geef de kinderen de opdracht goed te luisteren.

Als het kind in het versje iets goed doet, verdient het een compliment en steken de kinderen hun duim omhoog.

Als het kind in het versje geen compliment verdient, steken de kinderen hun duim omlaag.

Samen sterk

Benodigdheden: vijf matten, instrumentale muziek, hoepels

Vorbereiding: Leg de matten een eindje uit elkaar in de speelzaal.

Inleiding

'Hoi, Rikki,' zei het grootste konijn. 'Leuk dat je terug bent. Het was zo saai zonder jou, ken je nog nieuwe trucjes met je oren?' 'Ja,' zegt Rikki, 'ik ken nog een hele goeie. Kom morgen naar het heuveltje, dan gaan we iets gezelligs doen!'

Ga met de kinderen naar de speelzaal en vraag ze op de matten te gaan staan. Vertel dat dit de heuveltjes zijn.

Kern

Vertel de kinderen dat ze op muziek rondom de heuveltjes gaan dansen en dat ze, wanneer de muziek stopt, een heuveltje op moeten zoeken.

Zet de muziek aan. De kinderen dansen door de zaal tot jij de muziek uit zet. Heeft iedereen een heuveltje gevonden?

Zet de muziek opnieuw aan en haal een mat weg. Stop de muziek. Kan de groep op vier matten staan? Ga door met drie en twee matten, tot er uiteindelijk nog één mat overblijft. Lukt het de groep om allemaal op deze ene mat te staan? De kinderen zullen elkaar vast moeten houden om niet van de mat te vallen.

Afsluiting

Leg voor elk kind een hoepel in de speelzaal. Zorg ervoor dat alle hoepels tegen elkaar liggen. De kinderen gaan in een hoepel staan. Haal een hoepel weg. Het kind dat in deze hoepel staat, stapt over op een hoepel die hier aan grenst. Haal weer een hoepel weg en ga zo verder tot de hoepels die er nog liggen vol met kinderen staan. In hoe weinig hoepels kan de groep staan?

Anders & toch hetzelfde

Benodigheden: instrumentale muziek

Vorbereiding: -

Inleiding

Alle konijnen hebben twee lange oren, die had Rikki ook, alleen Rikki's oren waren anders. Konijnenoren horen mooi rechtop te staan en het oor van Rikki hing. Rikki gaf zijn vriendjes een wortel, zodat ook hun oren hingen... en voor één keertje waren ze allemaal HETZELFDE!

Vertel de kinderen wat 'hetzelfde' betekent en noem enkele dingen die voor iedereen in de klas hetzelfde zijn.

Kern

Zorg ervoor dat er ruimte in de klas is of ga met de groep naar de speelzaal. Zet instrumentale muziek op. Geef de kinderen de opdracht dat ze op zoek moeten gaan naar iemand die iets hetzelfde heeft. Zodra de muziek stopt geven twee kinderen die iets gemeen hebben elkaar een hand.

Suggesties:

Ga op zoek naar iemand die...

- dezelfde kleur broek aan heeft.
- dezelfde kleur haar heeft.
- even groot is als jij.
- dezelfde soort schoenen aan heeft.
- op dezelfde sport zit als jij.
- hetzelfde huisdier heeft als jij.

Bekijk na elke opdracht wie er bij elkaar staan en wie er over blijven.

Kunnen deze kinderen bij een tweetal aansluiten?

Afsluiting

Vraag drie kinderen voor de klas te komen staan en geef de andere kinderen de opdracht deze kinderen goed te bekijken. Laat de kinderen drie dingen noemen die deze kinderen hetzelfde hebben. Vervolgens sluiten de kinderen in de klas de ogen en verander je iets aan de kinderen die voor de klas staan. Bijvoorbeeld: zet de haarband van het ene kind op het hoofd van het andere kind. Vraag de kinderen de ogen te openen. Wat is veranderd?

Samen spelen

Benodigdheden: bijlage 5: samenspeelkaarten, timer
Vorbereiding: Print de samenspeelkaarten twee keer, zodat je voor alle kinderen een kaart hebt.

Inleiding

Rikki speelt met zijn vrienden een spelletje. Iedereen bindt een wortel aan zijn rechteroor. 'Wacht,' zegt Rikki, 'ik doe het even voor één omhoog, één omlaag!'
Vertel dat Rikki en zijn vrienden fijn samen speelden. Vraag de kinderen met wie en waarmee zij graag spelen.

Suggesties:

- Waar speel jij graag mee?
- Met wie speel je graag?
- Wat doen jullie dan?
- Speel je graag alleen of samen?
- Welke spelletjes kun je niet alleen spelen?
- Wat doe je als je iemand nodig hebt om mee te spelen?

Kern

Deel de samenspeelkaarten uit en vertel de kinderen dat ze op zoek moeten gaan naar degene met hetzelfde kaartje. Met dit kind gaan de kinderen in de klas spelen. De kinderen kiezen een hoek of werkje uit de kast. Zet de timer op 10 minuten.

Afsluiting

Vraag aan de kinderen hoe het samen spelen ging.

Suggesties:

- Waarmee hebben jullie gespeeld?
- Heb je met iemand gespeeld waar je nog niet (vaak) mee gespeeld hebt?
- Hoe ging het samen spelen?
- Bij wie ging het spelen goed?
- Bij wie ging het spelen niet goed?
- Wat ging er niet goed?
- Weet de klas hier een oplossing voor?

Tips! Print de kaarten drie of vier keer en maak groepjes van drie / vier kinderen. Nodig ouders uit om een middag met de kinderen gezelschapsspelletjes te spelen.

Vriendschap

Benodigdheden: bijlage 6: geluksspel

Vorbereiding: -

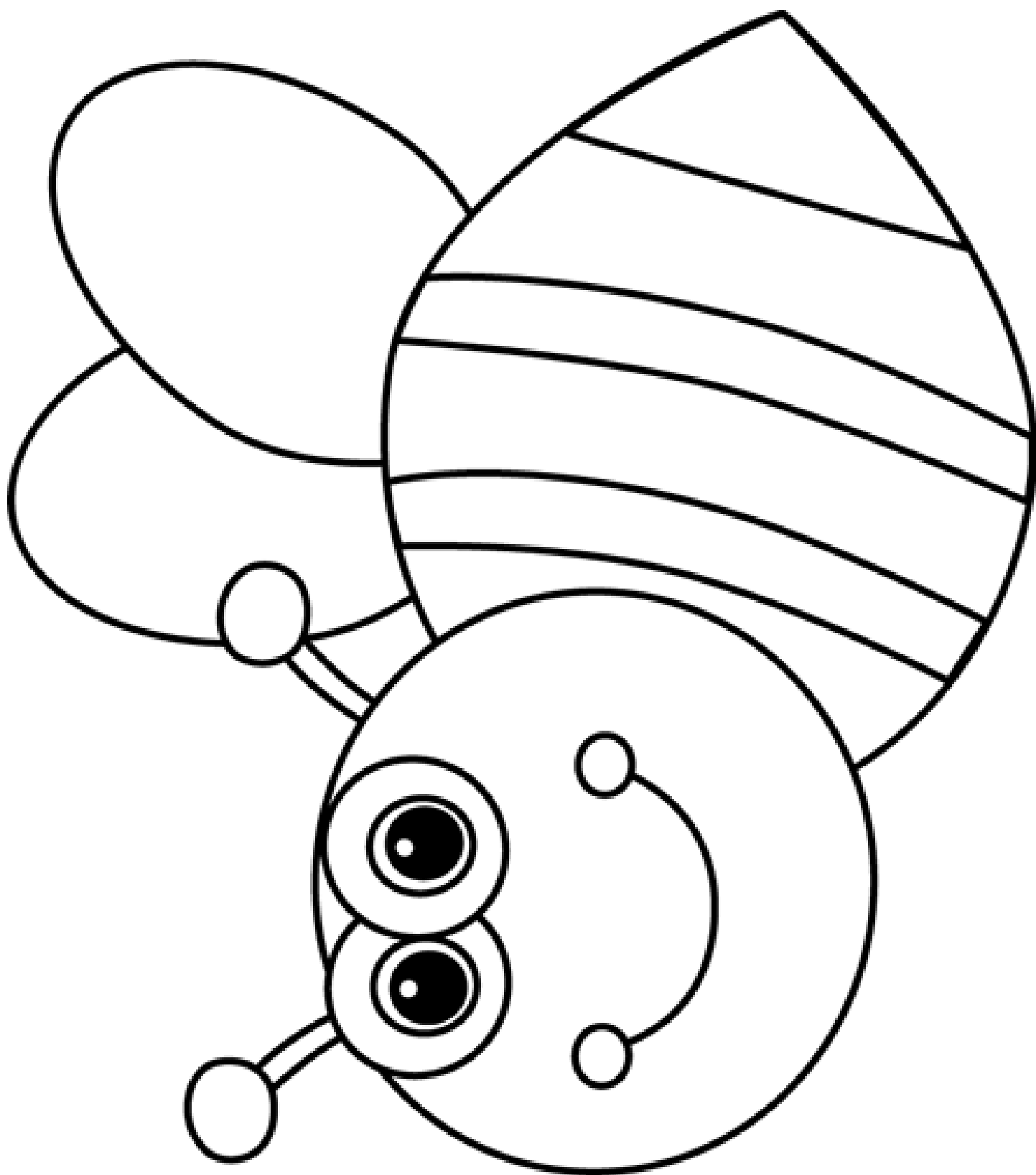
Rikki speelt met zijn vrienden een spelletje. Het was een leuk spel. Iedereen gierde van de pret, zo hard hadden ze nog nooit gelachen...

Speel het 'Geluksspel' met een klein groepje kinderen.

Verdeel de speelkaarten over de kinderen. Om de beurt trekt een kind een kaart bij een ander kind en voegt deze bij zijn kaarten. Wanneer een kind twee dezelfde kaarten in zijn hand heeft, legt hij deze op tafel.

Zo wordt er doorgespeeld tot er nog maar één kaart over is. Dit is de gelukskaart. Het kind dat de gelukskaart heeft, heeft het spel gewonnen en mag twee vriendjes uit de klas kiezen waar hij tijdens de volgende werkles mee wil spelen.

blij

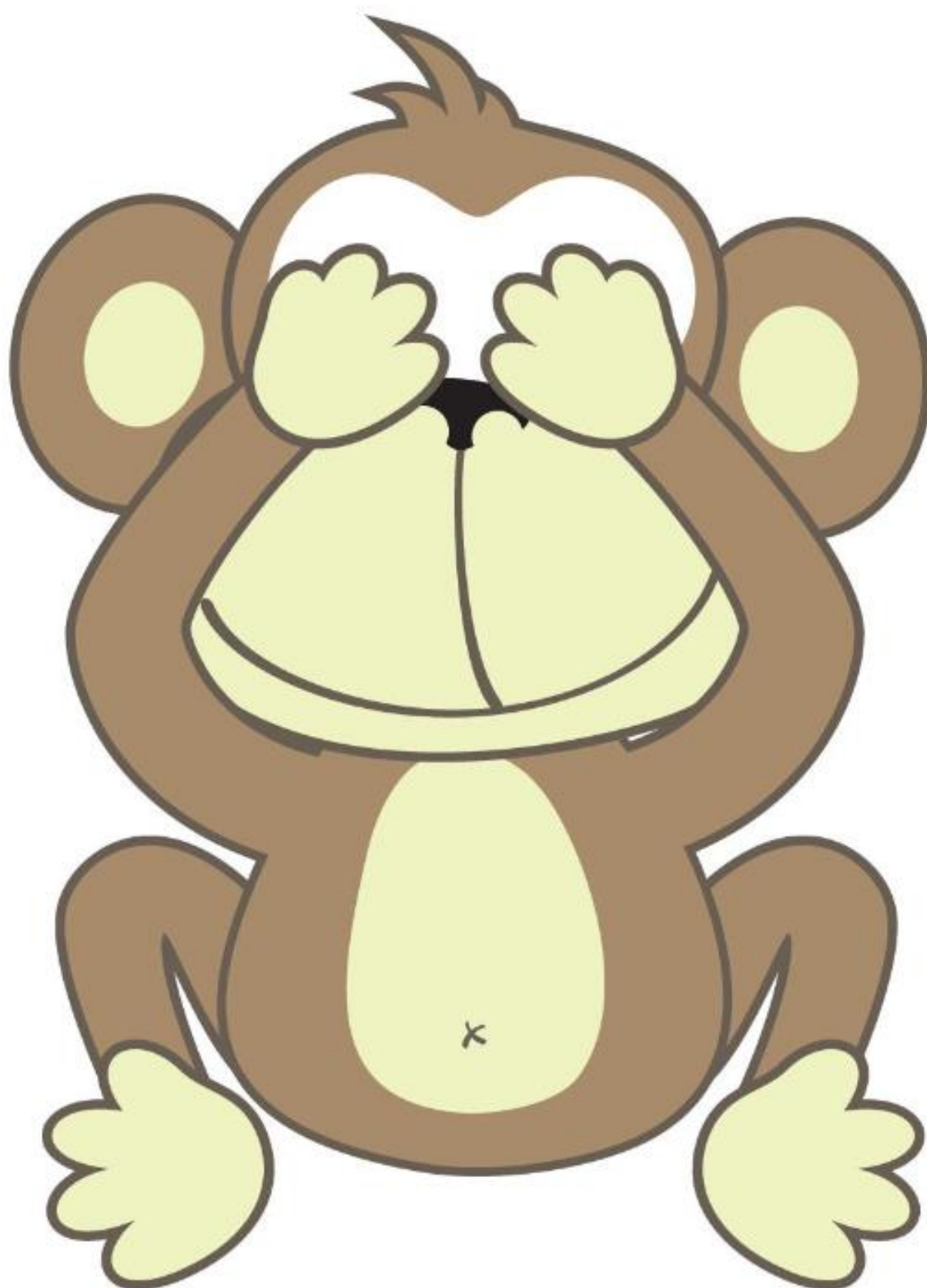
boos

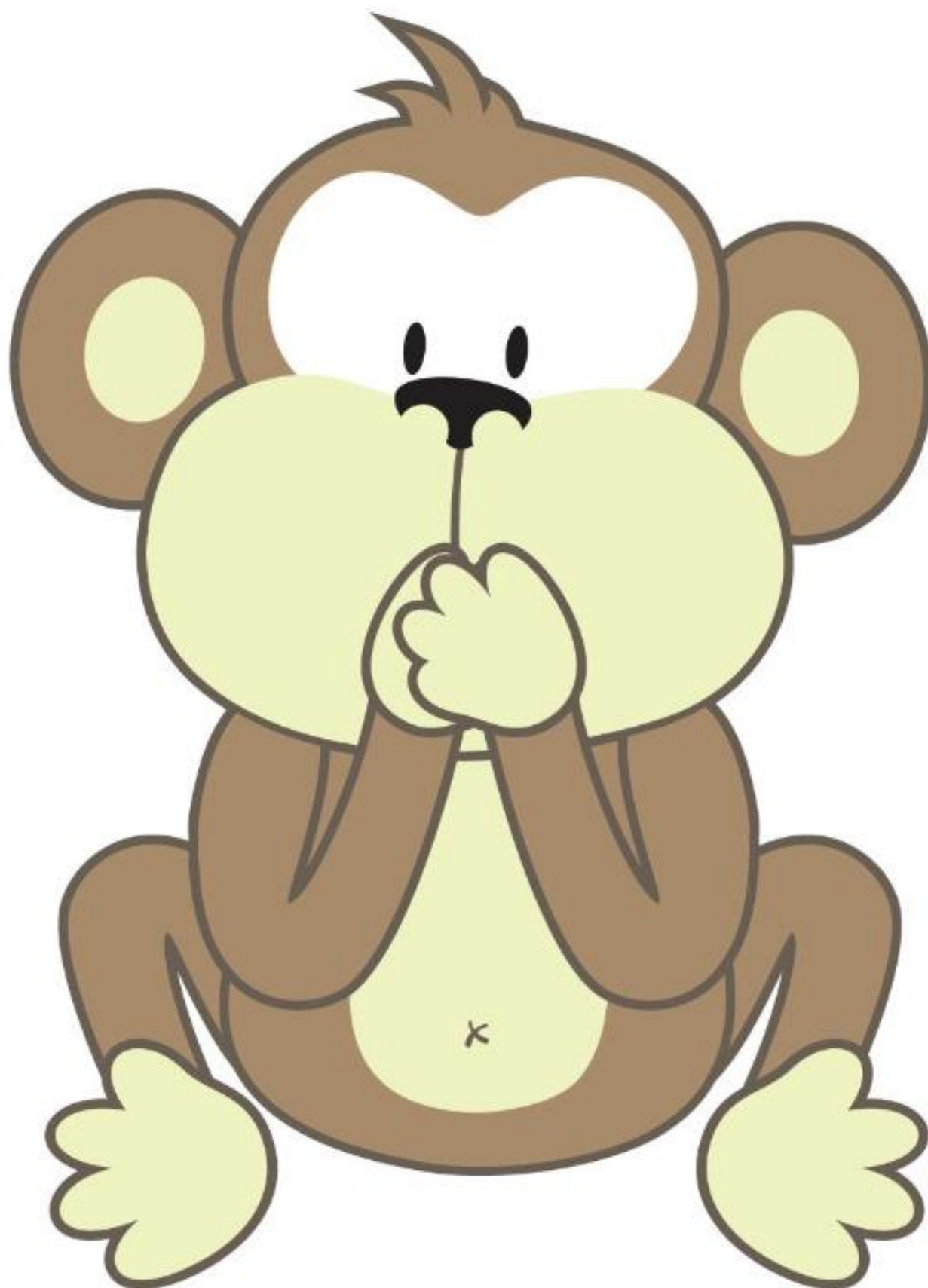

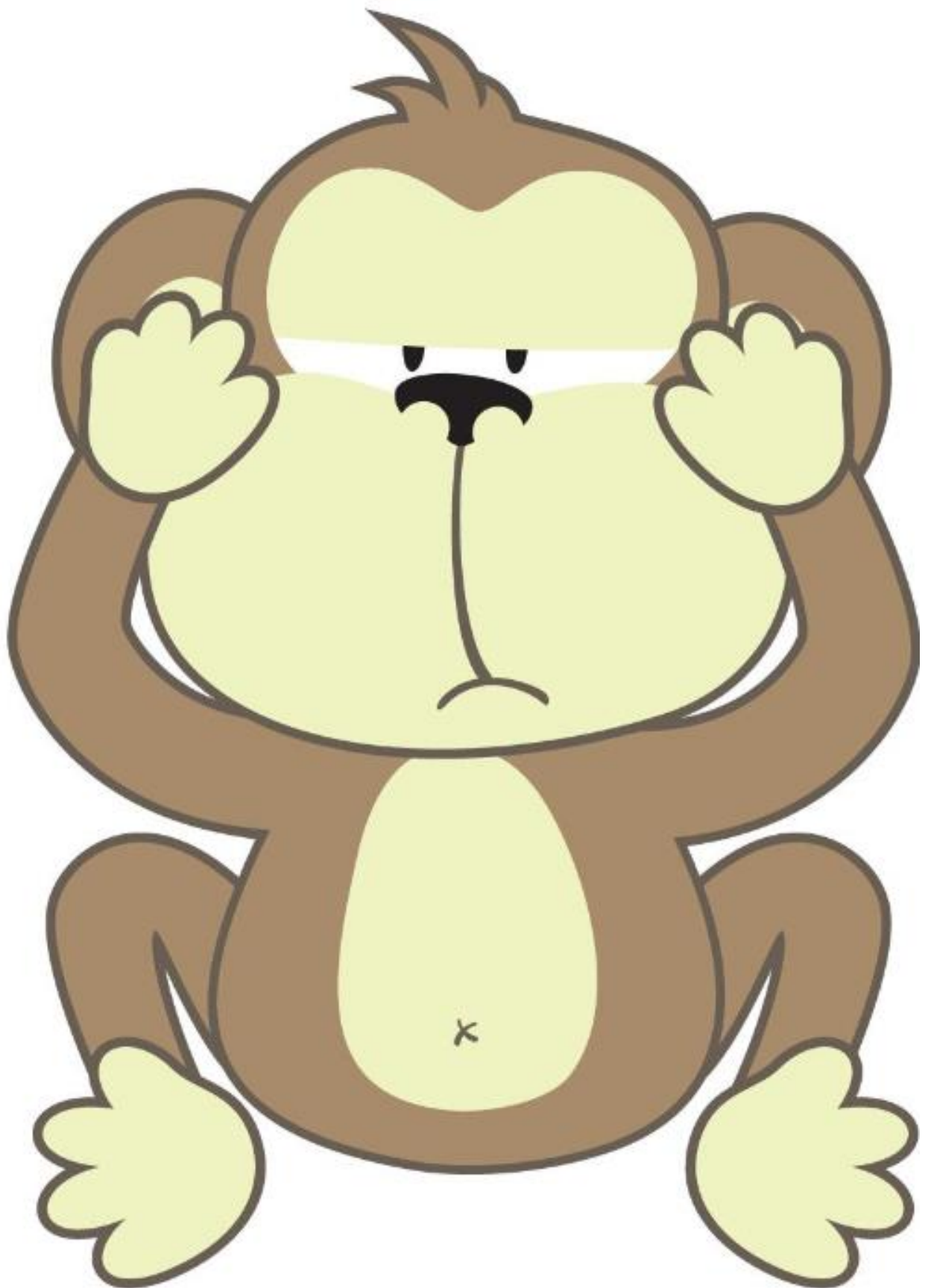
bang

verdrietig

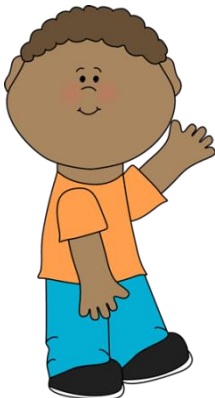

De juf zegt: 'opruimen allemaal',
Sara zet de blokken netjes in de kast,
zonder kabaal.
Daarna kijkt ze in de huishoek rond
en raapt alles op van de grond.

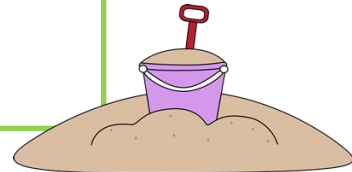
Noor ziet er verdrietig uit.
Mama vergat vandaag haar fruit.
Bart zegt: 'je mag wel een stukje van mij!'
Nu is Noor weer blij.

De kinderen staan in de rij.
Danny is er niet bij.
Hij speelt met het zand
en laat het glijden door zijn hand.
Hij hoort de klas naar binnen gaan,
en denkt, ik kom er later wel aan.
Deze keer blijf ik nog even hier.
Ik heb zoveel plezier!

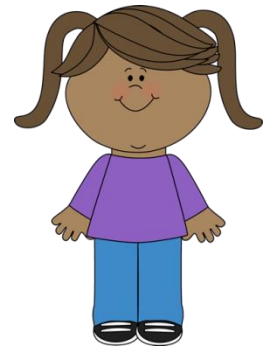
Papa, mama, Pip en Tom hebben hun eten op.
Pip ziet Tom naar de vaatwasser lopen en denkt: top.
Dan kan ik verder met gamen gaan.
Tom zet de vaatwasser wel aan.
Snel loopt Pip de speelkamer in,
in gamen heeft hij reuze zin!

Jesper heeft een groot zandkasteel gebouwd,
naast hem versiert Ella haar taartjes met hout.
Ineke komt langs en springt op het kasteel.
'Wat een lelijk ding, jij kan ook niet veel!'
Huilend kijkt Jesper naar de hoop met zand.
Ella ziet het en denkt: wat is daar aan de hand?
Ik moet weg met mijn taart, snel!
Jesper redt zich wel.

De buurvrouw van Patty is ziek, ze kan niet zo veel.
Ze zit in een rolstoel en ziet wat geel.
Patty gaat graag bij haar op bezoek
en leest dan voor uit een boek.
Vandaag brengt ze armbanden mee.
Ze heeft ze zelf gemaakt en de buurvrouw krijgt er wel twee!
Zelf heeft Patty er nu geen meer,
maar dat is niet erg, ze maakt wel nieuwe, een keer.

Mama is naar de supermarkt geweest,
ze heeft lekkers gekocht voor Marjoleins feest.
'Ha, mam!' roept Marjolein.
'Zal ik even helpen?' En mama zegt: 'heel fijn!'

Roos vult een doos met spullen.
Een pen, zeep en een popje met mooie krullen.
Ze kijkt naar haar knikkers. Kunnen die erbij?
Daarmee is dat kindje vast blij!
Dan gaat er een elastiek om de doos
en wordt hij opgestuurd naar een kindje dat minder heeft dan Roos.
Een kindje in een land hier ver vandaan,
dat met de knikkers van Roos spelen mag gaan.

